

af 10de Juli 1795, som hører herhen, er det jo dog en klar Ting, at Forligskommissionens møde ikke er offentligt, og at Ingen som helst har Lov til at være tilstede umtagen Parterne selv. Jeg anser det derfor for afgjort, at Forligsmæglerne ikke behøve at tilstede nogen Anden at komme indenfor. Jeg mener, at Forligsmæglerne ere berettigede til at gjøre Fordring paa at forhandle med Parterne alene, og at de til den Ende ere berettigede til at bortvise for det Første Sagførere, for saa vidt disse skulde have Lyft til at overvære Forligsmæglingen, og dernæst ogsaa Andre, som Parterne maatte medtage, og som ofte kunne udøve en vistnok skadeligere Indflydelse end den, man tænker sig, at Sagførere kunne udøve, f. Ex. Kommissionærer og andre Deslige. Blandt de Indvendinger, man har anført imod at tillade Sagførere at møde som Fuldmægtige ved Forligskommissionerne, indrømmer jeg, at den, der har forekommet mig at have mest at sige, eller jeg vil endog ligefrem sige den eneste Indvending, der forekommer mig at have Noget at sige, er den, at, dersom Sagførernes Ret til at møde ved Forligskommissionerne kunde eller rimeligvis vilde føre til, at Parterne kun sjældnere mødte personlig, end de nu gjøre, vilde derved maaske afstedkommes en Hindring for Forligsmæglingens Virksomhed og derved maaske kunne bewirkes, at færre Sager blede forligte end hidtil. Jeg tror dog ikke, at dette Moment har nogen videre Betydning; men det er det Eneste, synes mig, af hvad der er anført, der kunde have nogen Betydning. Jeg tror det ikke, fordi jeg i det Hele taget, som jeg nærmere udvirkede igaar, ikke tror, at man har Ret til at forestille sig, at Sagførere gennemgaende vilde være ivrige for at forhindre, at Forlig kommer i Stand, og fordi jeg tror, at det er en Misforstaaelse, naar man antager, at Sagførere i Almindelighed skulde tro, at dette laa i deres Interesse. Jeg tror derfor ikke, at dette Henfyn vil have Noget at betyde; men jeg vil gjerne indrømme, at, dersom der paa en hensigtsmæssig Maade skulde kunne gjøres Noget for at lede til hyppigere personligt Møde og for at fjerne den Ulempe, at Parterne lode møde ved Fuldmægtige uden Nødvendighed, vilde jeg ikke være uwillig til at medvirke dertil. Jeg kan imidlertid ikke paa nogen Maade erkende, at Vædringsforlaget under Nr. 6 i saa Henseende vilde være at anbefale. For det Første tror jeg nu, at det af det, som Flerallets ærede Ordfører i Gaar bemærkede, maa siges at fremgaa ganske klart, at det vistnok er en ligefrem Uagtksomhed eller i alt Fald en Misforstaaelse, naar man har ladet Vædringsforlaget medtage det Tilfælde, at nogen af Parterne er udebleven. Jeg tror, at Vædringsforlaget i hvert Tilfælde maatte undergaa den Forandring, at disse Ord „er udebleven eller“ maatte udgaa. Det er ikke det, der er i Veien med den bestaaende Lovgivning, at der er

forbundet for ringe Følger med at udeblive fra Forligskommissionen. Ivertimod, fuldstændig Udeblivelse fra Forligskommissionen er vistnok ramt tilstrækkelig haardt i den bestaaende Lovgivning. Det Eneste, som der altsaa kunde være Tale om at rette en Bestemmelse imod, skulde være dette, at lade en Fuldmægtig møde for sig i saadanne Tilfælde, hvor man nok kunde møde selv; men det er ikke det, man kalder Udeblivelse. Det er uberettiget Møde ved Fuldmægtig. Det staar klart for mig, at det er det Eneste, som Vædringsforlaget fornuftigvis kan angaa, og det vil maatte det ganske vist i alt Fald indskrænkes. Men det, som jeg dernæst har at indvende imod Vædringsforlaget, er, at det slet ikke passer ind i den bestaaende Retsordning eller i det Mindste ikke kan passes ind i den, uden at medføre meget betydelige Ulemper, og Ulemper ligger efter min Mening nærmest deri, at saaledes som vor Rettergangsmaade er indrettet, kan Parten ikke, før det er for silbe, faae at vide, om Retten anser de Beviser, han har anført som Undskyldningsgrunde, for tilstrækkelige eller ikke. Vor Procesmaade tillader ikke en saadan Forhandling mellem Dommeren og Parten, som i dette Tilfælde vilde være det Naturlige, saaledes at Dommeren faae paa Partens Bevisligheder paa et tidligere Standpunkt af Sagen, helst strax ved Sagens Infamination, og dernæst sagde til Parten: Det er ikke nok, min Ven, det anser jeg ikke for tilstrækkelig oplyst! Du maa skaffe bedre Bevis for det og det, Du maa skaffe Attest fra Den og Den eller desl. Naar Parten fik en saadan Tilfælgelighed af Dommeren, kunde han i de fleste Tilfælde tilveiebringe de manglende Oplysninger eller vilde i alt Fald faae Leilighed til at fremskaffe dem, hvis han kunde; han kunde da producere dem paa en senere Retsdag og dermed undgaa Videre. Men saaledes, som vor Procesmaade er indrettet, kan det ikke ske. Efter vor Procesmaade maa dette hele Spørgsmaal vente, indtil Sagen er optagen til endelig Dom, og da er en videre Forhandling mellem Parterne og Dommeren umulig, da ere Parterne saaledes stillede, at, dersom Dommeren finder, at der er nogen Mangel i det af dem førte Bevis, kan der ikke gives dem yderligere Leilighed til at afhjælpe Manglerne, og saa bliver Parten eventuelt muldret eller kommer i det Hele taget under de Følger, som Lovgivningen medfører. Det vil atter føre til, at en Part for at være sikker herimod maa fra Begyndelsen af besvære sig med at føre et meget fuldstændigere Bevis for sine Forsaldsgrunde, end der maaske i Virkeligheden behøvedes. Det er slet ikke let saaledes paa det Usikre at tilveiebringe alle de Bevisligheder, som mulig kunne blive forlangte. Den nuværende Lovgivning er jo i dette Punkt ganske anderledes og er i denne Henseende langt gunstligere for Parten, thi nu gjælder det Bevis, Parten ansvører for sin Forsaldsgrund, for saa vidt Modparten ikke prote-